

РЪКОВОДНИ ПРИНЦИПИ ЗА БЛАГОДЕНСТВИЕ,
СОЦИАЛНА СПРАВЕДЛИВОСТ И УСТОЙЧИВА
ИКОНОМИКА

СЪДЪРЖАНИЕ

3 | ПРЕАМБЮЛ

3 | РЪКОВОДНИ ПРИНЦИПИ

1. Държавно-правна рамка.....	3
2. Форми на собственост и заетост	3
3. Конкуренцията като база	4
4. Приложение на принципа на отговорност	4
5. Стабилност на икономическите рамкови условия	4
6. Предоставяне на обществени блага чрез държавата	4
7. Солидарност и социална сигурност.....	4
8. Съвместимост на стимулите	4
9. Устойчивост	4
10. Политика на отворените пазари	4

5 | УСЛОВИЯ ЗА УСПЕХ ЗА ЕДИН ГЛОБАЛЕН СОЦИАЛНО И ПАЗАРНО ОРИЕНТИРАН ИКОНОМИЧЕСКИ РЕД

Преодоляването на световната финансова и икономическа криза изисква международни правила. Моделът на социалното пазарно стопанство предлага подобна рамка. Той се е доказал в международен мащаб. В договора от Лисабон държавите от ЕС се задължават да работят в посока на едно „конкурентноспособно пазарно стопанство”. Институциите на ЕС и специално Европейският парламент доказаха особено през последните месеци, че се съобразяват с това. Сега е необходимо тези принципи да придобият и международна валидност. Публикуваните по-долу ръководни принципи на видни представители на политиката и науката в ЕС показват съществените моменти в този процес.

ПРЕАМБЮЛ

Нарастващото преплитане на икономика и политика в множество страни по света доведе до по-голям ръст на производство и до по-голяма конкурентна борба, подобри възможностите за образование, укрепи социалната инфраструктура и намали бедността. Въпреки това мирът, свободата и справедливостта са заплашени. Неравното разпределение на богатството по света носи част от отговорността за нарастващите политически и социални напрежения. Настоящата финансова криза може да бъде преодоляна единствено чрез международни правила за финансовите пазари. Това изисква всички да признаят необходимостта от устойчива икономика. Нужен ни е международен консенсус, който да прави възможни благополучието, социалната справедливост и устойчивата икономика върху основата на общи принципи и ценности. При това положителното въздействие на глобализацията не бива да бъде застрашавано и във времената на криза от национален или регионален протекционизъм. Ориентацията към общото благо, демократичната легитимацията и ненакърнимостта на човешките права са основата, върху която може да се изгради подобен консенсус, вземайки предвид културните и обществените особености.

РЪКОВОДНИ ПРИНЦИПИ

Солидарност и субсидиарност са основните ръководни принципи. Солидарността е причина пазарното стопанство да се ориентира винаги към общото благосъстояние. Субсидиарността създава и гарантира пространство за лична отговорност и лична инициатива.

1. Държавно-правна рамка

Една функционираща, надеждна и демократично легитимирана правна система е основата за ефективни и устойчиви стопански действия. Тя създава предпоставки

за ефективна икономика, за действена, обвърната към гражданите държавна администрация, както и за спазването на принципите на доброто управление от страна на правителството. Регулиращи елементи и непрекъснат контрол трябва да подсиgurяват спазването на правилата и да наказват несъобразено с правилата поведение. Това не е самоцел. Регулирането е правилно и уместно, за да се оформят стимулите при конкурентната борба така, че децентрализираните действия при конкуренцията да доведат до положителни обществено-политически резултати.

2. Форми на собственост и заетост

Ефикасната, ориентирана към устойчивост икономическа структура трябва да почива върху частната собственост, отдавайки правата за разпореждане с богатата на частни предприемачи и домакинства. Частната собственост създава нужния стимул за придобиване на доходи чрез работа и е основата на новаторско предприемачество. Само икономика, почиваща върху частната собственост, може да гарантира устойчива заетост. Върху тази основа се появяват личната отговорност и личната инициатива, без които са немислими ефективното използване на собствения потенциал, образование, новаторство, растеж и благоденствие. Частната собственост е характерна за обществен ред на конкуренция, в който множество малки и средни предприемачи носят отговорност за дейността си чрез своето лично имущество. Собствеността предполага социални задължения. Употребата ѝ трябва да служи същевременно общото благо. Това гарантира умерени и устойчиви предприемачески действия и предпазва от стремеж към едностранчиви и краткосрочни печалби.

3. Конкуренцията като основа

Конкуренция в световен мащаб на основата на свободно ценообразуване оптимизира алокацията на недостатъчни средства. Функциониращата конкуренция е двигател на устойчивата икономика. Тя стимулира ефикасността и прогреса, подпомага отговорните действия и възпрепятства появата на едностранчива пазарна мощ. Конкуренциният ред в световен мащаб изисква както национални, така и международни пазари и контрол върху пазарната мощ и концентрация от страна на държавата и общността от държави. Конкуренцията се основава на принципа на постиженията и равните възможности.

4. Прилагане на принципа на отговорност

Свободата на конкуренцията обуславя приложението на принципа на отговорност, за да може принципа на ефективност да бъде обвързан с конкретните действия на съответния индивид. Изгледи за печалба стимулират конкуренцията. Личната отговорност при загуби ограничава същевременно безотговорни и прекалено рисковани действия.

5. Стабилност на икономическите рамкови условия

Пазарно стопанският ред изисква дългосрочно ориентирана икономическа политика и възможно най-голяма макроикономическа стабилност. Това важи в особена степен за националните и международни финансови пазари. Инвестиции и дългосрочни потребителски решения предполагат доверие в един стабилен рамков ред. Към това се отнася и отхвърлянето на протекционистки мерки и монетарна политика, ориентирана само към краткосрочни икономически и ръстови цели.

6. Предоставяне на обществени блага от страна на държавата

При пазарно-икономически условия държавата трябва да гарантира предоставянето на обществени блага, ако пазарът не осигурява тези блага или не ги осигурява в достатъчна степен. Инфраструктура с голям капацитет, принципни възможности за образование, както и достъп до всеобхватно здравеопазване са области, в които държавата също трябва да има своя принос. При

наличието на социални потребности ролята на държавата силно нараства. Намесата на държавата обаче трябва да е в ограничени размери.

7. Солидарност и социално осигуряване

Икономическият ръст стимулира борбата с бедността. Пазарното стопанство не може да предотврати създаването на различия в доходите и неправди за части от населението. Затова и при пазарното стопанство са необходими широкообхватни, съгласувани с пазара социални системи, механизми за изравняване на регионите, както и ориентирана към постиженията данъчна система, за да се гарантират социалният мир и справедливо участие на широки кръгове от населението в икономическото и обществено развитие.

8. Стимулираща съвместимост

За финансиране на дейностите на държавата в пазарното стопанство е необходима съответна ориентирана към стимули данъчна система. Данъците и таксите не бива да намаляват стимула за работа у хората или да водят до алокативни изкривявания.

9. Устойчивост

Всяка икономическа система трябва да бъде измервана според своите дългосрочни резултати. Устойчивост в областта на икономиката, социалното дело и фиска са основните критерии за успех и израз на справедливостта между поколенията. Основан на отговорност правов ред укрепва устойчивостта. В частност една активна политика срещу промените в климата е икономическо и морално задължение за гарантиране на естествената жизнена среда на бъдещите поколения.

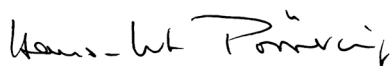
10. Политика на отворените пазари

Самостоятелни национални действия не са лек срещу кризата, а напротив: те могат да задълбочат световните последици на кризата. Решаващи са координирана политика на отворените пазари, както и съблюдаването на честни правила на играта. За да могат да противодействат на протекционизма и икономическия национализъм, националните институции трябва да бъдат допълнително укрепени.

УСЛОВИЯ ЗА УСПЕХ ЗА ЕДИН ГЛОБАЛЕН СОЦИАЛЕН И ПАЗАРНО-СТОПАНСКИ ОРИЕНТИРАН ИКОНОМИЧЕСКИ РЕД

Отвореното и глобално стопанство се нуждае от международна рамка. Принципи и правила, утвърдили се на национално и европейско ниво в рамките на един социално и пазарно ориентиран икономически и ценностен ред, трябва също така да бъдат приложени в международен план. Тези принципи обединяват свобода и отговорност за благо на всички. Те трябва да се подобрят особено в областта на финансовите пазари, както и да се подсилят в областта на световната търговия. Нужно е разширяване на легитимацията, на способността за действие и на сътрудничеството на международните институции, както и създаването на интегративни кооперативни форуми. Стабилната правна система и субсидиарно ориентираният демократичен ред са

основата за постигане на тази цел. Политическата конкуренция и политическото участие сред нациите стимулират икономическото развитие и стабилността на международния обществен и икономически ред. Нужната информация посредством независими медии и организации е възможна само при подобен ред. Консенсус и ангажимент от страна на политическите, икономически и обществени действащи лица за изравняване на интересите в национален и международен мащаб са предпоставка за „благоденствие за всички“.

Проф. д-р Ханс-Герд Пьотеринг
Президент на Парламента на Европа

Проф. д-р Бернхарт Фогел
Министър-председател в оставка
Председател на фондация „Конрад Аденауер“

Йозеф Дол
Председател на ПГ на ЕНП
в Парламента на Европа

Д-р Вилфрид Мартенс
Председател на Европейската
народна партия (ЕНП)

Проф. д-р Цеес П. Верман
Председател на научния институт на ХДА